

Szymon Starowolski

[guwerner](#)

[polihistor](#), [ksiądz](#), [historyk](#), [kaznodzieja](#), [autor reform edukacyjnych](#), [kanonik krakowski](#), [nauczyciel](#), [pisarz](#)

Ur. 0.0.1588, Starowola / Stara Wola

Zm. 6.4.1656, Kraków

Dane rodziców

Bazyli Starowolski (zm. 1615)

Zofia z Zaranków (zm. 1601)

Wychowanie i wykształcenie

Brakuje informacji o jego początkowym wykształceniu. Najpóźniej w 1605 roku był na dworze kanclerza Jana Zamoyskiego, gdzie poznał [Szymona Szymonowica](#). Następnie przebywał na dworze Ostrogskich w Jarosławiu, gdzie zarządzała wówczas Anna Ostrogska, wdowa po Aleksandrze, wychowująca pięciu synów. Prawdopodobnie między 1608 a 1611 roku dwóch z nich, Adama Konstantego i Janusza, wysłała w [podróż edukacyjną](#). Starowolski był jednym z [preceptorów](#). Zwiedzili [Niemcy](#), południowe [Niderlandy](#) (dłuższy pobyt w [Lowanium](#)), być może [Francję](#) i [Hiszpanię](#).

Po powrocie do kraju, w latach 1612-1618 studiował na [Akademii Krakowskiej](#), otrzymał tytuł [bakalarza sztuk wyzwolonych](#).

Etapy kariery dot. edukacji

W drugiej połowie 1619 roku zaczął pracować jako nauczyciel [teologii moralnej](#) i [filozofii](#) w klasztorze [cystersów](#) w [Wąchocku](#). Wkrótce wydał pierwszy zarys metodologii i dydaktyki historii pt. "Penu historicum" (1620).

Najprawdopodobniej w 1619 lub 1620 roku przebywał na dworze hetmana wielkiego litewskiego Jana Karola Chodkiewicza. W 1620 roku poślubił siostrę swoich wcześniejszych podopiecznych – Annę Alojzę Ostrogskich. Zapewne dzięki temu został sekretarzem i historiografem hetmana Chodkiewicza. Być może dzięki protekcji Anny Scholastyki z Chodkiewiczów, marszałkowej nadwornej litewskiej Janowej Sapieżyny, został [guwernerem](#) jej szwagra Krzysztofa Mikołaja Sapiehy. [Wyjechał](#) z nim do [Italii](#) w 1624 roku i zapisał się na [uniwersytet](#) w [Padwie](#). Z pewnością odwiedzili [Wenecję](#) i [Rzym](#). Powrócił do kraju w 1629 roku.

Korzystał z pomocy finansowej marszałka wielkiego koronnego Mikołaja Wolskiego, a po jego śmierci przyjął posadę [preceptora](#) Piotra Potockiego, syna wojewody braclawskiego Stefana. W 1630 roku [wyjechał](#) z nim za granicę – m.in. do [Kolonii](#), [Lowanium](#). W 1633 roku był już w [Rzymie](#), gdzie opiekował się polskimi studentami. W kolejnym roku wrócił do kraju, przyłączając się do orszaku królewicza Aleksandra Wazy w [Austrii](#).

W kraju związał się z hetmanem wielkim koronnym Stanisławem Koniecpolskim. Od połowy października 1635 roku przebywał [za granicą](#) jako guwerner jego syna, Aleksandra. Trasa wiodła przez [Italię](#), [Francję](#) i [Niderlandy](#). Wrócił w drugiej połowie 1638 roku i został zatrudniony jako asesor na dworze biskupa krakowskiego Jakuba Zadzika. Przyjął wówczas święcenia kapłańskie.

Prawdopodobnie w celu uzyskania kanonii odbył podróż zagraniczną do [Rzymu](#). Opublikował tam przewodnik dydaktyczny dla studentów prawa "Monita legalia" (1652).

Był erudytą, obdarzonym łatwością pisania. Na jego piarstwo naukowe składają się przede wszystkim traktaty z dziedziny historii, ale także prawa, polityki, geografii, sztuki wojskowej, ekonomii i muzyki. Miał braki w wykształceniu,

jak sam pisał: "nie miał żadnego wykształcenia naukowego ani wyrobionej kultury literackiej", pozostawał samoukiem. W swoich rozważaniach podejmował kwestie wychowawczo-edukacyjne - zalecał, by „prawy rycerz” potrafił dobrze rządzić ojczyzną i zarządzać przydzieloną mu prowincją. W młodości powinien być kształcony w naukach wyzwolonych, historii, polityce, prawie państwowym, krasomówstwie. Dzięki temu jako dorosły będzie dobrym urzędnikiem ziemskim, deputatem trybunalskim, sędziom wojskowym, starostą sądowym, wojewodą albo biskupem.

Fakty z życia osobistego

Podawał się za szlachcica. W 1655 roku został kanonikiem krakowskim.

Żył w [XVI-XVII wieku](#).

Bibliografia

Podmiotowa

1. Szymon Starowolski, *Prawy rycerz*, wyd. J. Turowski, Kraków, 1858.

Przedmiotowa

1. A. Biedrzycka, J. Tazbir, *Starowolski Szymon*, Polski Słownik Biograficzny, t. 42, Wrocław, 2003-2004.

